

A nemzetközi folyók biztonságpolitikai vonatkozásai: a háború vagy a béke forrásai?

Baranyai Gábor

NKE VTK FFTI

Mi is a baj?

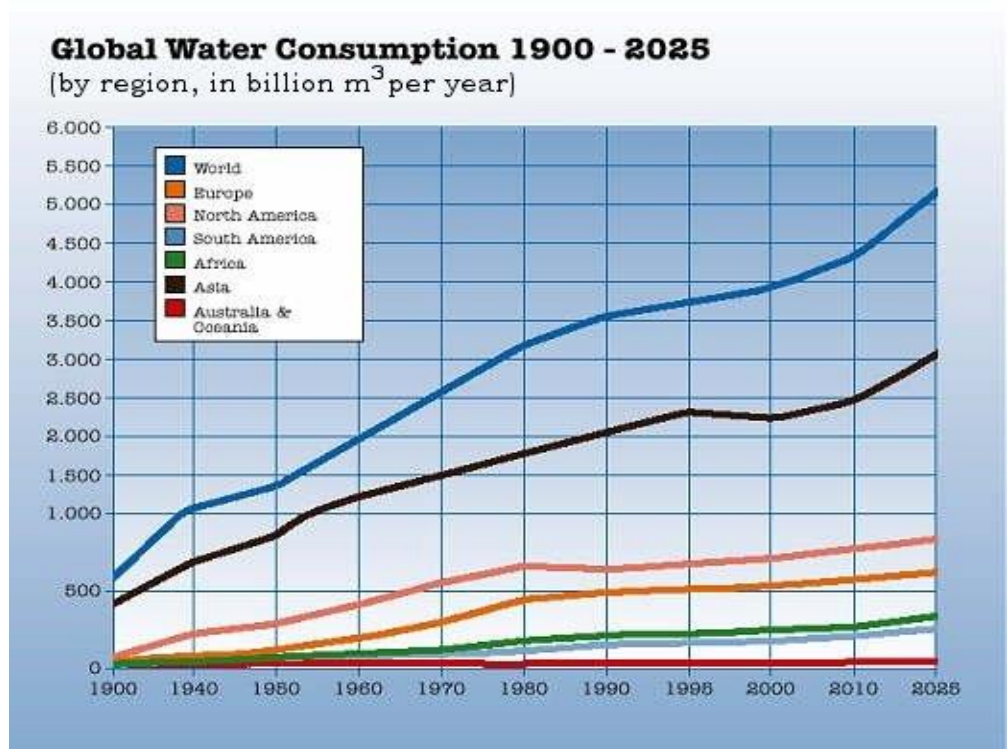
A vízháborúk kora

- „Of the elements that make for political controversy in human affairs, the control of water is one of the most persistent... The last community to get the water is always suspicious of the intentions of those upstream.” – Lord Birdwood (1954)
- „The next war in the Middle East will be fought over water, not poli
„Water will be more important than oil this century”
Boutros Boutros Ghali, former UNSG (1985)
- „If the wars of this century were fought over oil, the wars of the next century will be fought over water - unless we change our approach to managing this precious and vital resource” -
Vice President of the World Bank Dr Ismail Serageldin (1995)
- „Fierce competition for freshwater may well become a source of conflict and wars in the future” Kofi Annan, former UNSG (2001)

A logika meggyőző...

- A rendelkezésre álló víz mennyisége csökkent
- A vízigény folyamatosan növekszik
- A víz nem helyettesíthető
- Az államok közötti versengés növekszik
- Eredmény: vízháborúk

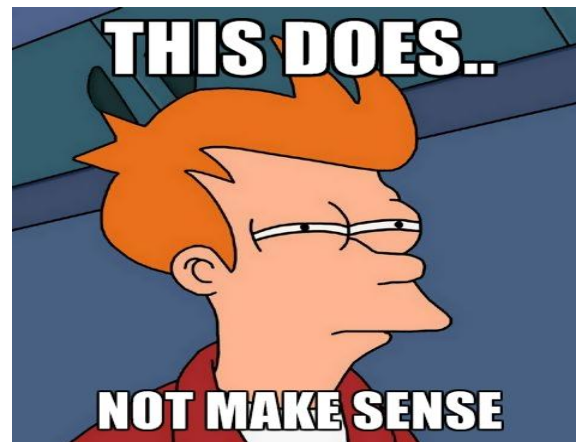

No de hol vannak a vízháborúk?...

- Az utolsó feljegyzett vízháború 4500 évvel ezelőtt volt (Lagas-Umma)
- Az 1950-es évek óta csak 37 olyan államközi fegyveres konfliktus ismert, amely kapcsolódott a vízhez
- 30 ezek közül Izrael és szomszédai között zajlott
- Az utolsó fegyveres akció 1970-ben volt
- Ezen időszak alatt 160 nemzetközi vízügyi megállapodás született
- A kooperatív események száma messze meghaladja a konfliktusokét

Ah... ennek nincs is értelme

- Alvízi agresszor, aki
- Katonai, gazdasági erőfölényben van
- Egy gyenge felvízi országgal szemben
- Hajlandó és képes hosszú távon egy nagy területű vízgyűjtőt elfoglalni és megtartani
- Egy olyan vízügyi kérdés miatt, ami békés úton nem rendezhető
- Hajlandó és képes elviselni a háború gazdasági és politikai költségeit

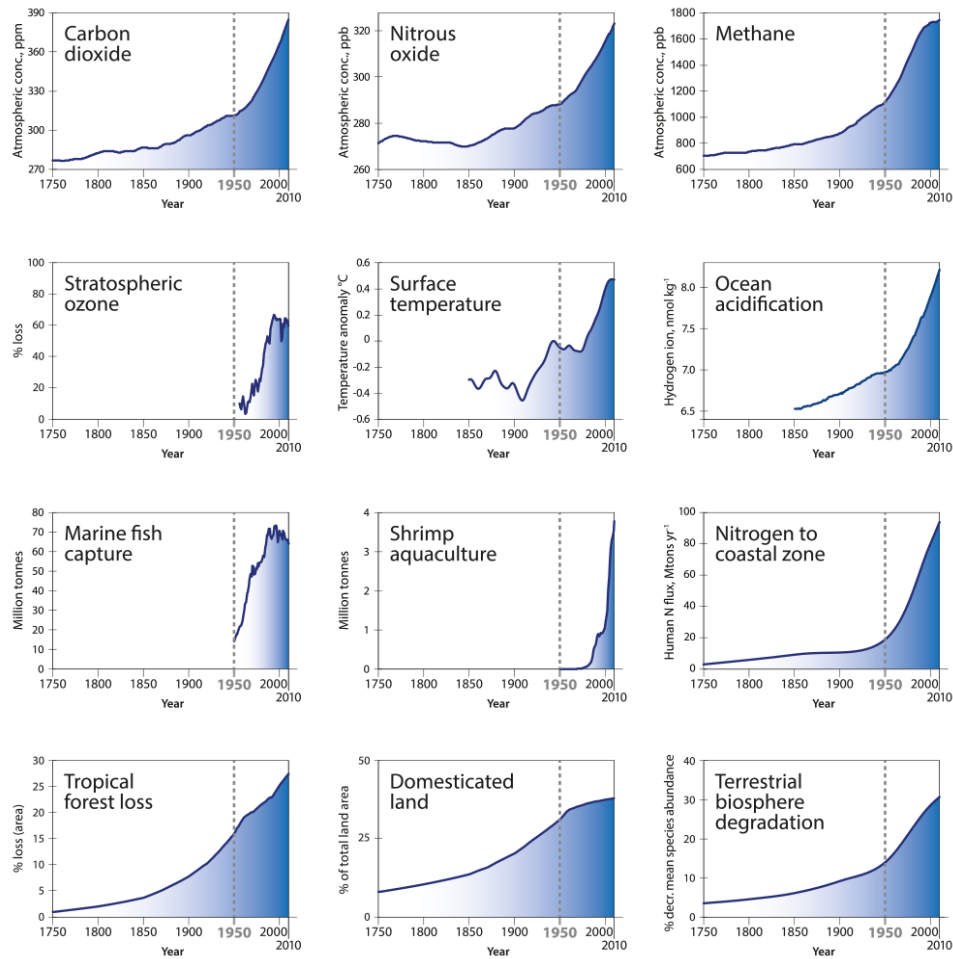

Akkor most minden rendben?

- Az antropocén
- A globális vízválság
- Nemzetközi vízgyűjtők
- Gyengülő multilaterális intézmények és együttműködési készség

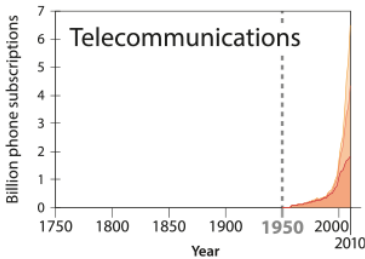
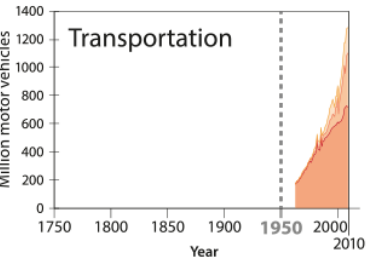
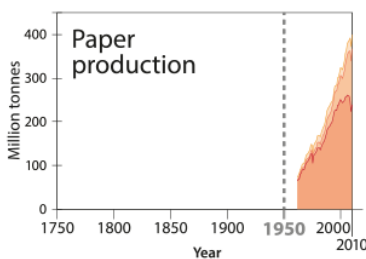
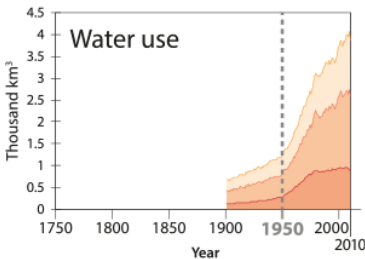
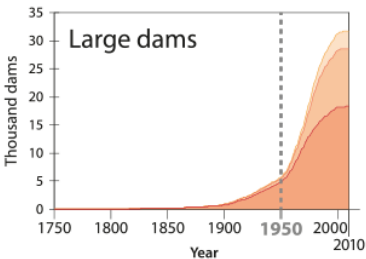
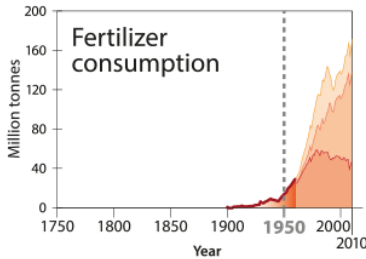
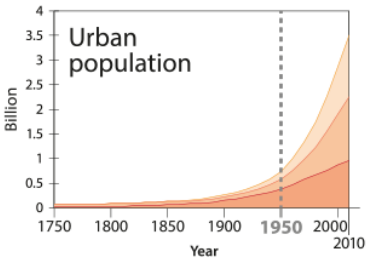
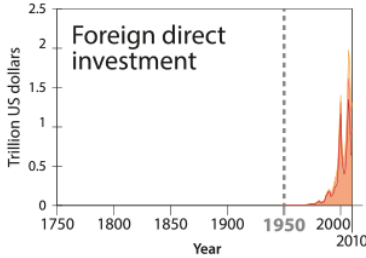
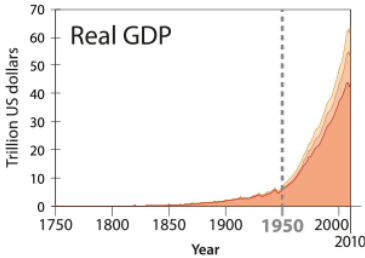
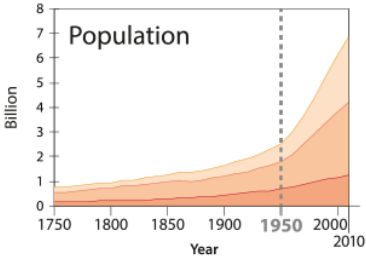
A nagy gyorsulás ^

Earth system trends

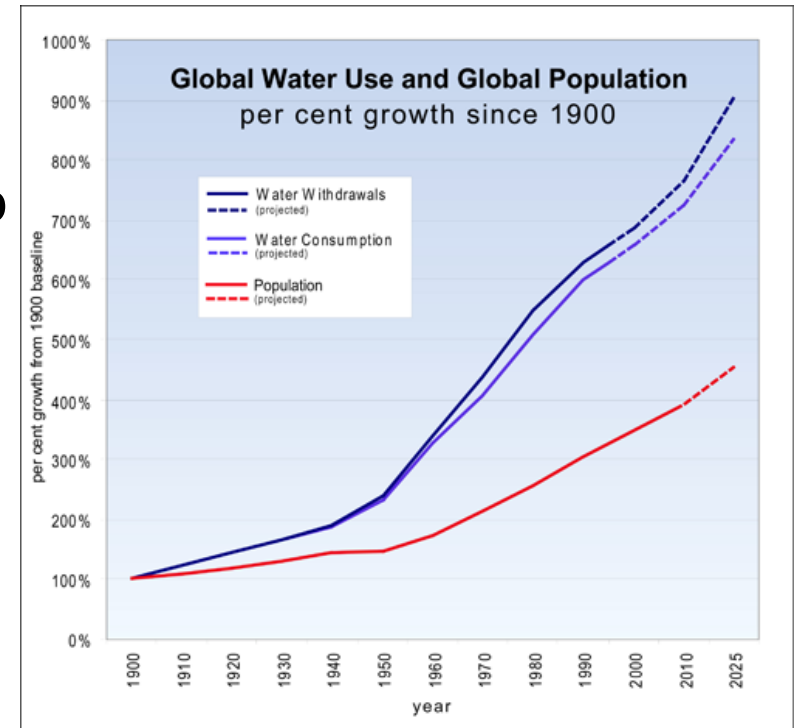
Socio-economic trends

■ OECD
 ■ BRICS
 ■ Others

A globális vízválság

- Népeség-növekedés
- A népeség-növekedést meghaladó fogyasztás
- Urbanizáció
- Gazdasági növekedés
- 40% víz deficit 2030-ra

...no meg az éghajlatváltozás

- A megújuló vízkészletek csökkenése
- A hidrológiai szélsőségek növekedése
- A vízminőség romlása
- A csapadék eloszlás változásai

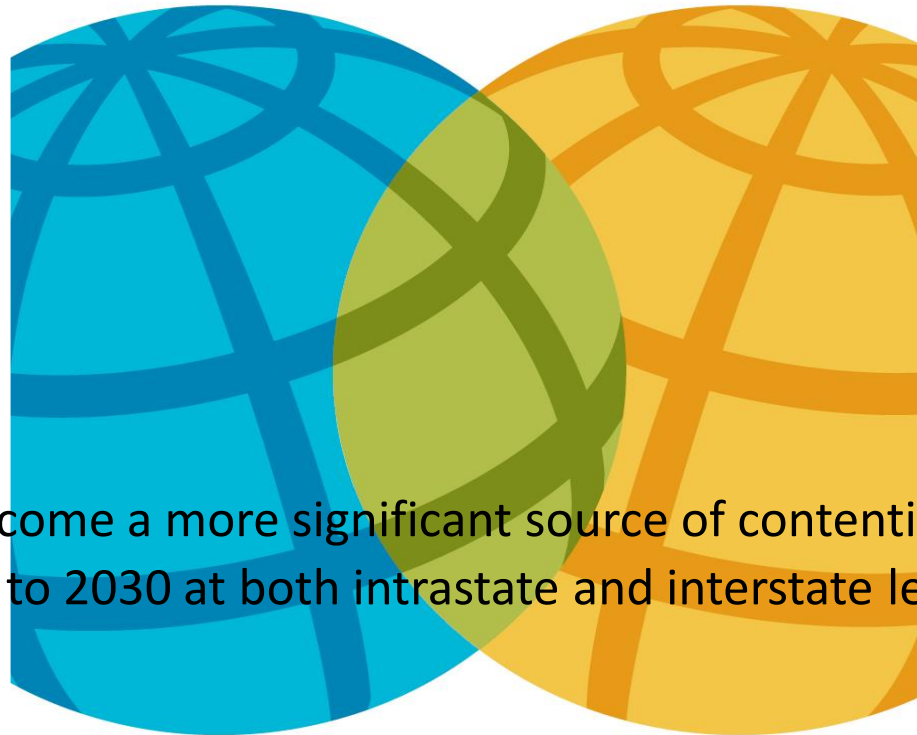

Akkor mégis baj lehet?

GLOBAL TRENDS 2030:

ALTERNATIVE WORLDS

a publication of the National Intelligence Council

- ▶ „Water may become a more significant source of contention than energy or minerals out to 2030 at both intrastate and interstate level”

The Global Risks 2015 Report

The Ten Global Risks in Terms of Likelihood and Impact

Top 10 risks in terms of Likelihood

- 1 Interstate conflict
- 2 Extreme weather events
- 3 Failure of national governance
- 4 State collapse or crisis
- 5 Unemployment or underemployment
- 6 Natural catastrophes
- 7 Failure of climate-change adaptation
- 8 Water crises
- 9 Data fraud or theft
- 10 Cyber attacks

Top 10 risks in terms of Impact

- 1 Water crises
- 2 Spread of infectious diseases
- 3 Weapons of mass destruction
- 4 Interstate conflict
- 5 Failure of climate-change adaptation
- 6 Energy price shock
- 7 Critical information infrastructure breakdown
- 8 Fiscal crises
- 9 Unemployment or underemployment
- 10 Biodiversity loss and ecosystem collapse

Categories

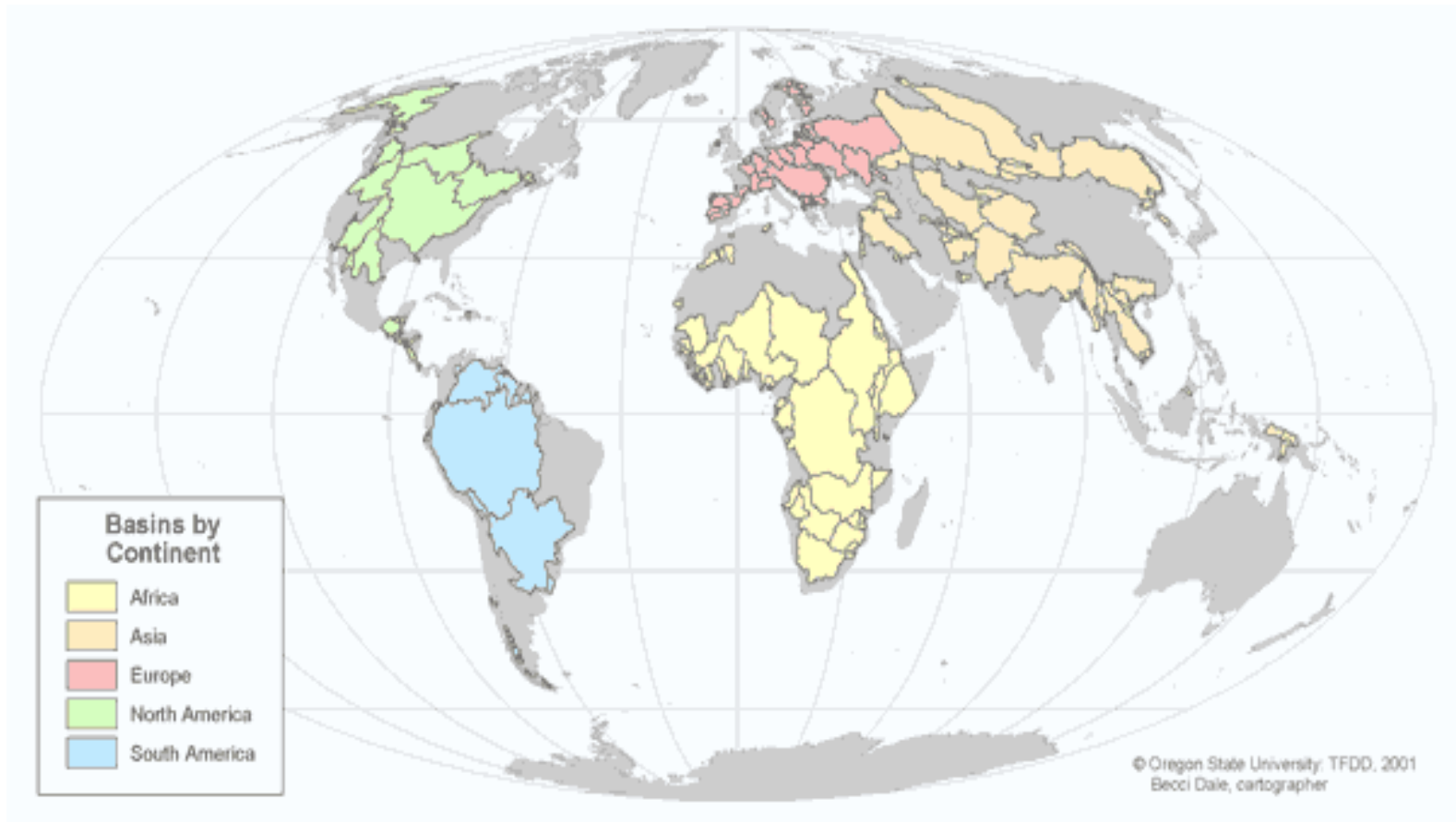
- Economic
- Environmental
- Geopolitical
- Societal
- Technological

Source: Global Risks 2015 report, World Economic Forum

Learn more at <http://wef.ch/grr2015> Get in touch: GlobalRisksReport@weforum.org or call +41 (0)22 869 1212

© Copyright 2015 World Economic Forum

A nemzetközi vízgyűjtők problémája

- 263 nemzetközi vízgyűjtő
- A világ elérhető édesvíz készleteinek 50%-a
- A Föld felszínének 45%-a
- A világ lakosságának 40%-a
- 145 ország
- 33 országnak legalább 95% osztott vízgyűjtőn található

Mi befolyásolja az együttműködést?

- A kollektív cselekvési probléma
 - Hidrológiai és politikai határok eltérnek
 - A felvízi és alvízi országok eltérő helyzete
 - Externáliák
 - Érdekkonfliktus

Einzugsgebiet Amu Darja und Syr Darja

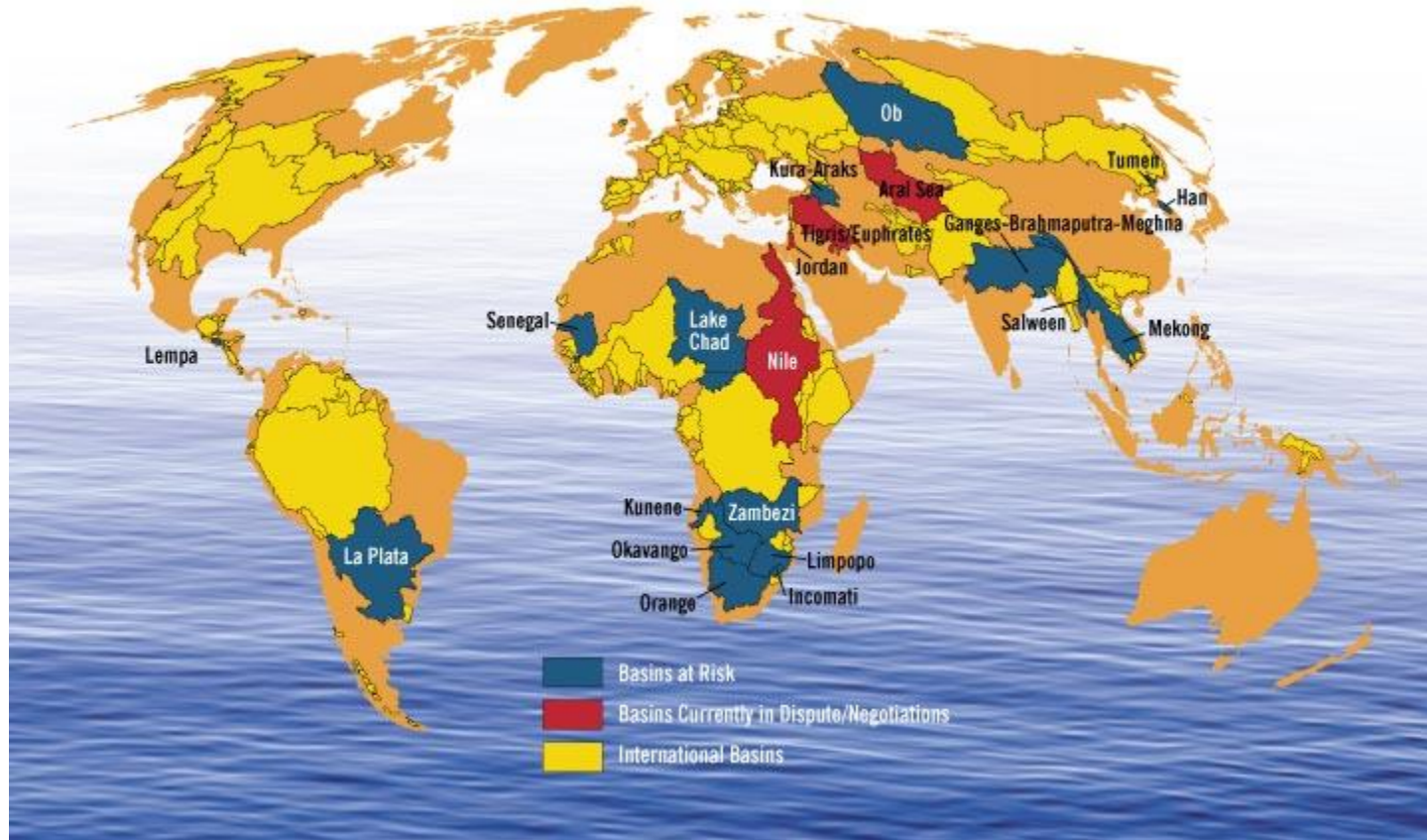

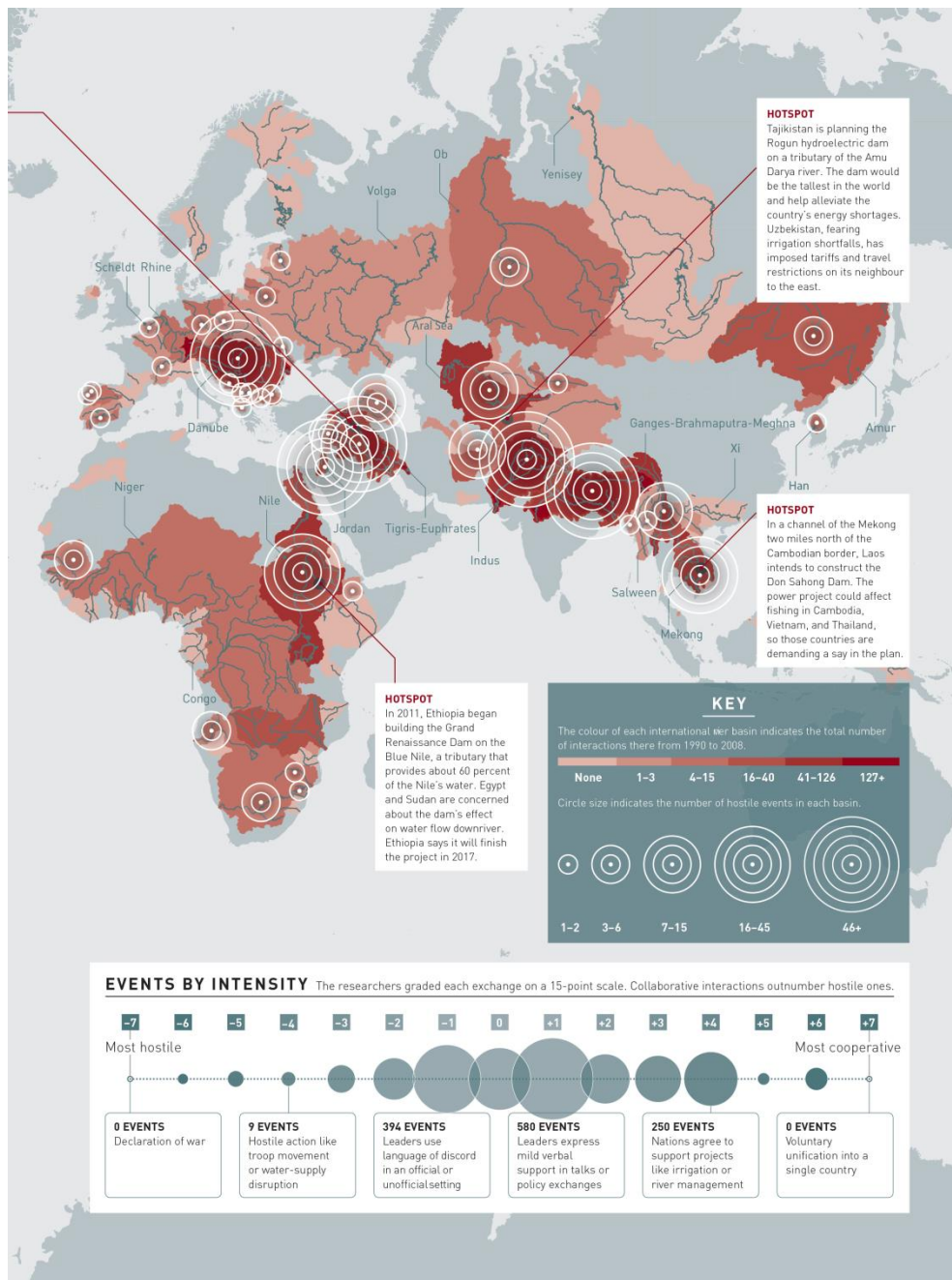
- **Földrajzi és politikai változók**
 - Alvízi-felvízi elhelyezkedés és a rendelkezésre álló víz mennyisége
 - Szuverenitás- és nemzetbiztonsági megfontolások
 - Geopolitikai körülmények + politikai integráció
 - A gazdasági fejlettség
 - Az osztott vízgyűjtő gazdasági jelentősége
 - Belpolitika
 - Kapacitáshiány
 - Kulturális tényezők

A hidropolitikai sérülékenység és stabilitás

- Az intézményi képesség jelentősége
- A rendszerdinamika fontossága: az együttműködési rendszer befogadóképessége
- A vízügyi konfliktusok gyökere: a rendszer abszorpciós képességét meghaladó léptékű vagy sebességű változások
- Indikátorok
 - Jogi keretrendszer
 - Vízmegosztás
 - A hidrológiai szélsőségek kezelése
 - Eljárások egyoldalú beavatkozások kapcsán
 - Vitarendezési eljárások
 - Vízgyűjtő szervezetek

Az eredmények

Köszönöm a figyelmet!

dreamstime.com